

Den historiske rute 6

Svar på spørgsmål 5:

A: På samme niveau

Stenens indskrift lyder:

MADS B. BJERRE 1848 – 1936 IDEERNES . LIVETS . SAMVIRKETS MAND TIL GAVN OG ÆRE FOR EGN OG STAND

Mindestenen blev rejst den 4. september 1938 på foranledning af Ringkøbing Amts Vareindkøbsforening (R.A.V) som et minde over en af egnens mest foretagsomme mænd. Portrætelieffet af Mads Bertelsen Bjerre er udført af kunstneren Thorvald Westergaard, Lemvig.

Landbrugets mester.

Mads B. Bjerre er født i 1848 og opvokset på gården Store Bjerre, som ligger nogle få hundrede meter øst for disse bakker. Han var blot 21 år, da han efter sin fars død overtog ansvaret for gårdens drift. Gården var på det tidspunkt en fæstegård, hvor moderen videreførte fæstebrevet. Mads nåede derfor ikke - som så mange unge, der rejste hjemmefra - at se

hvordan landbrug blev drevet andre steder. Men det var heller ikke nødvendigt, for den unge Mads var godt rustet hjemmefra. Hans far havde vist ham vejen, bl.a. ved nytækning inden for braklægning, kartoffelavl og plantning af læhegn, men også ved at gå i forreste række med at få stiftet en landboforening. Og Mads lod sig inspirere. Han læste flittigt de nyeste forsøgsresultater i landbrugsfaglige tidsskrifter, og afprøvede dem i sin egen bedrift ved små markforsøg. Han fandt også selv på driftsmetoder, som ingen før ham havde drømt om i forbindelse med landbrug. Når tingene lykkedes for ham, var han ikke bange for at agitere for sine "nymodens ideer", både i landboforeningerne og i pressen - hvilket utvivlsomt har fremkaldt en del hovedrysten fra de mere besindige.

En af de driftsmetoder, som han i sin tid modtog mange hånlige smil for, var forsøgene med brugen af bælgplanters kvælstofbindende evne. Men Mads holdt ud og det viste sig at være en banebrydende opdagelse, som han senere modtog megen hæder for.

Mads B. Bjerre var en stor inspirationskilde. Mange unge landmænd, som i tidens løb havde tjent hos ham, blev senere foregangsmænd på deres egn, så da bestyrelsen for Hjerm-Ginding Herreders Landboforening i 1926 ansøgte om en hæderspris til Mads - som på det tidspunkt var 78 år og stadig aktiv landbruger - var det helt oplagt for Landhusholdningsselskabet at tildele ham det største sølvbæger, med inskriptionen: "For fortjenstfuld Virksomhed til Landbrugsgavn".

Det hører med til dette afsnit om Mads B. Bjerre, at moderen i 1871 købte gården Store Bjerre til selveje fra stamhuset Ausumgård, og det var først ved sit giftermål i 1880, at Mads endeligt overtog gården.

Foreningsmanden.

Mads B. Bjerre var også initiativtager inden for landbrugsforeningerne. Tiderne var dårlige for landbruget. Den hidtidige indtægtskilde - kornproduktionen, var stærk truet, fordi det europæiske marked blev oversvømmet med billigt korn, først og fremmest fra USA.

For den danske bondestand blev det nødvendigt at tænke nyt. Takket være fremsynede og driftige folk som f.eks. Mads B. Bjerre lykkedes det at "sadle om" og i stedet forædle landbrugsproduktionen med fremstilling af varer som smør, æg og flæsk til de store industrinationers bybefolkninger, som var i kraftig vækst.

På det politiske plan følte venstrebonderne sig presset af bykøbmændene, som havde tilsluttet sig Højre, og indkøbsandelsforeningerne mødte stor modstand blandt egnens købmænd, som med alle midler forsøgte at stoppe foretagendet, men bønderne lod sig ikke skræmme.

Mads Bjerre stod således i 1885 bag oprettelsen af Ringkøbing Amts Indkøbsforening, hvis formål var "at skaffe medlemmerne rene og sunde foderstoffer", og han stod også i spidsen, da Ringkøbing Amts Vareindkøbsforening (RAV) blev stiftet. Han var i en lang periode formand for disse to indkøbsforeninger.

Endelig var han også en af hovedkræfterne i Holstebro-Struer Omegns Kreatureksportforening. Ved siden af sit engagement i oprettelse af andelsvirksomheder, nåede Mads Bjerre også at være med til at danne valgmenigheden i Holstebro i 1883. I mange år var han med i bestyrelsen - heraf 5 år som formand i.

Det hører selvfølgelig også med til historien om Mads B. Bjerre, at han sammen med lærer Hansen-Sir var en af hovedkræfterne bag stiftelsen af Naur-Sir Skytteforening, og naturligvis - fristes man til at sige - var han sammen med Hansen-Sir også banebrydende i arbejdet med tilplantningen af Sir Lyngbjerg. I 35 år sad han i plantagens bestyrelse, og som 80-årig blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Mange af de folk, som boede omkring Sir Lyngbjerg, stammede fra gården Store Bjerre og tilhørte således Bjerreslægten. Bjerrefolkene var også rigt repræsenteret i plantagens bestyrelse gennem tiderne.

Mads Bjerre var hovedkraften bag samlingen af denne slægt, og en del af Bjerrestævnerne forgik på Sir Lyngbjerg. Det første møde på dette sted kan føres tilbage til 1904.

Spørgsmål 6:

I et andelsselskab er det medlemmerne, der træffer de overordnede beslutninger, men efter hvilket princip?

A: Efter størrelsen af andelsbeviset

B: Efter medlemmets deltagelse i selskabets omsætning

C: Hvert medlem har én stemme.

Svaret finder du på næste informationstavle

Støttet af Fødevareministeriet og EU	
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Landdistrikter.dk
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne	Danmark og EU investerer i landdistrikterne.
Gennem LAG Holstebro	
HEDESELKABET	
 Friluftsrådet Tips- og Lottomidler til friluftslivet	JYSKE BANK
FÆRCH FONDEN	NORDEA FONDEN
 Ringkøbing Landbobank www.landbobanken.dk	Tilsted COM
 Holstebro Kommune	